DER VINT, VOS IZ GEVEN IN KAS

Moyshe Kulbak

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

משה קולבאַק.

דער ווינט, וואָס איז געווען אין כּעס.

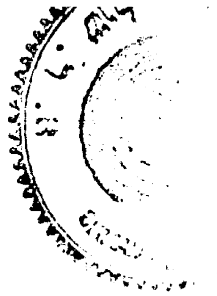
אַרויסגעגעבן דורך
דער צענטראַלער שול-אָרגאַניזאַציע
ווילנע.

זעצעריי פון דער צענטראַלער שול-אָרגאַניזאַציע
ווילנע, 1921.

דרוקעריי ב. ציונסאָן און קאָמפּ., ווילנע, טראָקער 13.

א מתנה די קינדער פון דינעזאָן-
קינדערהיים אין הילנע.

צײכענונג—ז. מאור.

דער אַלטער חינט האָט זיך מיד אַרומגעשלעפּט אי-
בער די פּאַרשנייטע פעלדער. ער איז אויסגעווען אין אַפולע
שטעט און דערפער. און אין ערגעץ האָט ער ניט גערוט.
ער איז אַרומגעקראָכן איבער די אַלע דעכער, האָט געקלאַפּט
מיט די לאַנגע, קאַלטע פינגער אין די שויבן און געפייפט
אין די קוימענס.

פלוצלונג איז געוואָרן אין די שטעט אַן אָדליגע. דער
חינט האָט קוים באַחיזן אַרויסצוקריכן פון אַ קוימען, וואו
ער איז גראָד דעמאָלט געלעגן און געזונגען, און איז קוים
מיטן לעבן אַנטלאָפן אין די פעלדער.

קלאָר-ווייס פינקלט דער שניי אויף די פעלדער, בלוי
איז דער הימל, און דער חינט גייט אַזוי אָרום אַ פאַרמאַ.
טערטער און זוכט אַן אָרט וואו זיך אָפּצורוען. דערזעט ער
דאָרטן ווייט, וואו דער הימל גייט זיך צונויף מיטן פעלד,

שטייט אַ דעמב. טראַכט זיך דער ווינט: „אונטערן דעמב װעל איך זיך לייגן אָפּרוען". האָט ער זיך קוים דערשלעפּט צו יענעם אָרט און אַזוי אָן כּוחות איז ער אַנידערגעפאַלן אונ־טערן דעמב.

ליגט ער אַזוי, דער ווינט. ס'פאַרמאַכן זיך אים די אויגן פון מידיקייט, און אָט־אָט האַלט ער שוין ביים איינ־שלאָפן. דער־הערט ער פּלוצלונג, ווי דער דעמב טוט אַ זאָג עפּעס מיט אַזאַ גראָבער שטימע אין דער וועלט אריין:

— וואָס פאַר אַ חכם האָט זיך עס דאָרטן אַנידער־געלייגט? עס שטעכט מיר אַזוי אויך פון קעלט אין די שפּיץ וואָרצלען!

זאָגט אים דער ווינט:

— זיי ניט אַזוי שלעכט, טייערער דעמב! איך בין אַן אַלטער ווינט, אַ בייער. היינטיקס יאָר האָב איך געוואָלט ווינטערן אין די שטעט, איז פּלוצלונג געוואָרן אַן אָדליגע, האָט מיר דאָרטן אַזוי פאַרכאַפּט דער אָטעם, אַז איך בין קוים אַנטלאָפן אין די פעלדער.

ענטפערט אים דער דעמב אַביסל שוין װייכער:

— טייערער ווינט! ס'איז מיר איצטער זייער ניט גוט אויפן האַרצן. גראָד צו ווינטער צו בין איך געבליבן אַ נאַ־

קעטער, אָן אַשום בּלאַט אויף די צווייגן און ווען איך זאָל ניט היטן די וואָרצלען אין דער ערד, ווער ווייס, צי וועל איך נאָך קענען אָפּלעבן אין פרילינג. גיי בעסער, טייערער, צו אַ ביסעלע ווייטער. דאָרטן ליגט ביים וועג אַ שטיין, וועסטו זיך אויף אים צוועגן אָפּרוען.

הייבט זיך אויף דער אַלטער ווינט און גייט צום שטיין.

גייט ער, גייט ער, ערשט ער דערזעט, ווי עס ליגט ביים זייט פון וועג דער שטיין—אַ גרויסער און אַ שטומער. האָט ער זיך אויף אים צוגעזעצט, אַריינגעלייגט די הענט אין אַרבּל אין אַן אַרבּל און געוואָלט שוין איינדרעמלען. האָט דער שטיין דערפילט, אַז עמיצער זיצט ביי אים אויף פּלייצע, דערלאַנגט ער אַ רום ווי פון אונטער דער נאָז:

— ווער איז דאָרטן?

ענטפערט אים דער ווינט:

— איך.

פרעגט דער שטיין:

— ווער איז דער „איך?"

ענטפערט אים דער ווינט:

— דאָס בין איך, דער אַלטער ווינט, אַ גייער. היינטיקס יאָר האָט איך געוואָלט ווינטערן אין די שטעט, איז פּלוצ-

לונג געוואָרן אַן אָדליגע. האָט מיר דאָרטן פּאַרכאַפּט דער אָטעם אזוי, אַז איך בין אַנטלאָפן אין די פעלדער, האָב איך געוואָלט זיך לייגן אַפּרוען אונטערן דעמב. האָט דער דעמב געזאָגט, אַז איך דריק אים צופיל אויף די וואָרצלען און זיינע וואָרצלען זיינען אים טייער ווי דאָס לעבן...

— וואָרצלען, שמאַרגלען...

דער שטיין איז דאָך אַ גרויסער שלעכטס, האָט ער אים איבערגעהאַקט אינמיטן.—„אַז מע וויל זיך אויף עמיצן אַרויפזעצן, דאַרף מען פרעגן, ניט מע וואַרפט זיך אַרויף סתּם אַזוי... ס'איז מיר אַזוי אויך קאַלט און טרוקן אינעווייניק, אַז איך וועל באַלד מסתמא צעפּלאַצט ווערן, גייט ער נאָך און וואַרפט זיך אַרויף! ג׳העדט, וואָס אַן אַלטער גייער קאָן!?“.

דער שטיין האָט פיינט געהאַט אַלעמען, וואָס קאָנען גיין און דער ווינט האָט עס ניט געוואוסט.

וואָס זאָל דער ווינט טאָן? גייט ער ווייטער... דער-חייל איז געוואָרן פאַרנאַכט. די זון איז פאַרגאַנגען. אין מערב-זייט האָט זיך עפּעס אָנגעצינדן, אַזוי ווי אַ גרויסע שׂרפה. דער ווייסער שניי איז ראָז געוואָרן און גרייפּעלאַך שניי ווייסינקע, ראָזינקע, בלויאינקע האָבן געפינקלט אויף אַלע פעלדער.

גייט זיך דער ווינט אַזוי מיטן וועג, אוודאי אַ שעה צייט, און קיין כוח האָט ער שוין ניט. דערזעט ער, עס שטייט אַ גרויסע קרעטשמע מיט אַ גרויסן, רויטן גאַניק, איז אים ליכטיק געוואָרן אין די אויגן; אָבער אוועקזעצן זיך ניט געפרעגטערהייט איפן גאַניק האָט ער שוין מורא. טראַכט ער זיך: „איך וועל אַ פרעג טאָן ביים קרעטשמער, צי איך מעג זיך אָפּרוען ביי אים אויפן גאַניק". גייט ער צו צום טיר און קלאַפּט אָן:

— באַלעבאָס!

ענטפערט אים קיינער ניט, הייבט ער זיך שוין אָן בעטן מיט אַ וויינענדיקן קול:

— באַלעבאָס!

דאָס מאָל האָט מען אים אויך ניט געענטפערט. דער קרעטשמער איז געלעגן אויפן אויוון און געשלאָפן. צום מאַרק אין שטאָט פאָרן דאָך די פויערים מאָנטיק, און דאָס איז געווען דינסטיק, האָט זיך דער קרעטשמער באַטראַכט: — ווי-באַלד, אַז קיין דורכפאָרער זיינען סיי ווי סיי דינסטיק ניטאָ, וועל איך זיך גאָר לייגן אויפן אויוון שלאָפן.

עפנט אויף דער ווינט פאַמעלינקעס די טיר, שטעקט דעם קאָפּ אין שטוב אַריין, ער וויל אַ קוק טאָן, וואָס איז דאָרטן.

דערווייל האָט דעם קרעטשמער גענומען בלאָזן אַ קאַלטער חיגט אונטערן קאָלנער, איז ער אַראָפּגעשפּרונגען איסער זיך פון אויוון מיט אַ געשריי:

— אָי, וויי צו מיר ניט, אַ צוק-ווינט! די טיר איז אָפן!

דער ווינט האָט קוים אַרויסגעכאַפּט דעם קאָפּ פון צווישן טיר, ער האָט גענומען לויפן אַן אַ אָטעם מיטן וועג און הינטער זיך הערט ער ווי דער קרעטשמער שרייט און שילט זיך.

איז דער ווינט אין כּעס געוואָרן אויף דער גאַנצער וועלט. קיינער לאָזט אים זיך ניט אויסרוען, בעת עס איז אים שלעכט. ער האָט זיך אָוועקגעשטעלט, אַזוי ווי אַ גיבור, אין מיטן פעלד, ער האָט פאַרקאַשערט די אַרבל, אַנגעגורט די לענדן און גענומען פאַר צרות בלאָזן מיט אַלע כּוחות. דער שניי האָט זיך אויפגעהויבן פון דער ערד און אַזוי ווי זילבערנע מעל, אָנגעהויבן זיך שיטן צוריק אויף דער ערד...

דער ווינט האָט אַלץ געבלאָזן מיט אַלע כּוחות. נאָכ-דעם האָט ער אָנגעהויבן פייפן, בלאָזן און פייפן, פייפן און בלאָזן, און עס איז געוואָרן אַ זאַווערוכע און עס איז געוואָרן אַ דרייעניש, און אַ פייפעניש, און אַ שרייעניש: און דער שניי האָט זיך גענומען דרייען [illegible] און אַזוי ווי חייסע

האַנייעכצער וואָלטן ארומגעהליינן אין דער לופטן. און דער ווינט האָט אָנגעהויבן וויינען. האָט ער געוויינט ווי א קליין קינד, אָן אַן אויפהער. נאָכדעם האָט ער גענומען וואָיען, אזוי ווי א הונט, און געוואָיעט, און געקריצט מיט שניי, און גע־שריגן, און עס איז געוואָרן פינסטער, מער ניט די ווייסע שנייעלעך האָבן זיך געזעען. און די ווייסע שנייעלאַך האָבן זיך געשאָטן אין דער פינסטער, געשאָטן זיך פון הימל אויף דער ערד און פון דער ערד צום הימל. און דער ווינט האָט אָנגעהויבן מיאַאוקען, וויינען, מיאַאוקען און וויינען, אַזוי ווי קעץ וויינען ביינאַכט אינדערפינסטער. און עס איז געוואָרן

א גרויסע זאווערוכע. דער ווינט האָט פאַרשאָטן אַלע וועגן. די פורמאַנעס, וואָס זיינען געפאָרן אין וועג, האָבן אָפּגעשטעלט זייערע פערד. מע זעט ניט, וואוהין צו פאָרן. שטייענדיק ביי זייערע וועגענער סוחורה, האָבן זיי אונטערגעשפרונגען, געקלאַפּט מיט די הענט אונטער די פאַכוועס און געוואונדערט זיך:

— סאַ־אַ שטורעמווינט!

— סאַר אַ וויכער!

— קיינמאָל האָט נאָך ניט געטראָפן אזא זאַווערוכע!

ארום די דערפער און אַרום די שטעטלאַך האָבן זיך אָנגעשאָטן בערג פון שניי. הינט זיינען געשטאַנען ביי זייערע נאָרעס מיט אויסגעצויגענע העלזער און געוואָיעט. אוימעטום האָט מען פאַרמאַכט די לאָדנס, פאַרריגלט גוט די טירן, נאָר דער ווינט האָט געקלאַפּט אין די אויסאַקעס פון די טירן, ער האָט זיך אָנגעשטעלט ביי די קוימענס און געוויינט אַזוי, אַז די גאַנצע וועלט זאָל הערן. מען האָט ניט געקאָנט איינשלאָפן אויף די געלעגערס און אפילו גרויסע מענטשן האָבן ניט געוואוסט וואָס צו טאָן.

— — —

און אין ערגעץ אַ קליין אָרים שטיבעלע, וואָס איז גע־
שטאַנען ביים עק שטאָט, האָט געוואוינט אַן אָרימע פרוי
מיט צוויי קינדערלאַך. דער ווינט האָט פאַרשאָטן מיט שניי
דאָס גאַנצע שטיבעלע. די קינדערלאַך האָבן זיך געטוליעט צו
זייער מוטער: זיי האָבן זיך געשראָקן פאַרן ווינט. די מאַמע
האָט זיי געגלעט איבער די קעפּעלאַך און געהאָלט איינשלע־
פערן, עס האָט אָבער געקלאַפּט דער ווינט אין די פענסטער
און ניט געלאָזן שלאָפן.

— מאַמע, גיי בעט ביים ווינט, ער זאָל ניט קלאַפּן
אַזוי אין די פענסטער!

דער ווינט איז געשטאַנען הינטערן וואַנט, ער האָט
געהערט וואָס די קינדערלאַך פאָדערן פון זייער מאַמען, עס
האָט אים פאַרקלעמט דאָס האַרץ, דער גוטער ווינט איז
אָבער געווען אין כעס אויף דער וועלט.

— מאַמע, גיי בעט ביים ווינט, ער זאָל ניט וויינען
אַזוי אין קוימען.

דער ווינט האָט זיך נאָך מער צעוויינט. עס האָט אים
וויי געטאָן, וואָס ער לעבט אָפּ זיין גאַנצן לעבן, אַזוי ווי אַ
הינט נאָר אין דרויסן, און קליינע קינדערלאַך שרעקן זיך
פאַר אים.

— מאַ'ע, גיי בעט ביים ווינט, ער זאָל אויסהערן צו זיין אין כעס.

די מאַמע האָט אויף גיך אָנגעטאָן די פאַטשיילע, זי האָט אויפגעעפנט די טיר פון פירהויז: עס איז פינסטער. האָט זי זיך אָוועקגעשטעלט אויפן שוועל און געזאָגט אין דער פינסטערניש:

— ווינט, ווינט, הער אויף צו זיין אין כעס! —

האָט איר דער ווינט ניט געהערט. ער האָט זיך נאָך מער צעבייזערט און אַ שאָט געגעבן דער מאַמען אין פנים אַריין אַ פולן הויפן שניי. האָט די מאַמע אָפּגעווישט דעם שניי פון פנים און געזאָגט צום ווינט אַ צווייטן מאָל:

— ווינט, גוטער ווינט, באַטראַכט דיך וואָס דו טוסט!

האָט איר דער ווינט דאָס מאָל אויך ניט געהערט, נאָר אין פנים האָט ער שוין מיט שניי ניט געשאָטן.

האָט די מאַמע זיך דעמאָלט געווענדעט צום ווינט מיט טרערן אין די אויגן:

— ווינט, טייערער ווינט, טו צוליב די קליינע קינדערלאַך וועגן!

איז דער ווינט באַלד שטילער געוואָרן. דער שניי האָט ביסלאַכווייז אויפגעהערט צו שיטן. הינטער די ראָגן פון די שטיבער האָט זיך נאָך געהערט אַ פאַרשטיקטער געוויין,

נאָר אַלץ שטיל און שטילער, ביז ער האָט אינגאַנצן אויסגעהערט.

דער ווינט האָט זיך איבערגעבעטן...

אינדערפרי האָבן יינגלאַך אַראָפּגערוקט די היטלען ביז איבער די אויערן, האָבן אָנגעטאָן גרויסע הענטשקעס, גענומען רידלען אין די הענט און אָפּגעקערט דעם שניי, וואָס האָט פאַרשאָטן אַלע טירן.

Wydawnictwo Żydowskiej
:: Centralnej Organizacji ::
Szkolnej w Wilnie.

אדרעס:

Policyjna „Dom Oświaty",
Skrzynka pocztowa № 66.
Wilno.